

Javne nabavke čine najveći rizik od korupcije u sistemu odbrane Srbije

Datum

feb. '13.

07.

U izveštaju Transparency International UK (TI) ocenjeno je da postoji značajan rizik od pojave korupcije u sistemu odbrane Srbije i javne nabavke su označene kao jedna od najproblematičnijih oblasti, ali Ministarstvo odbrane nije zadovoljno ocenom i predlaže drugačiju metodologiju, rečeno je 7. februara na skupu o antikorupcijskim merama u sistemu odbrane koji je organizovao BCBP.

Diskusija o borbi protiv korupcije u sistemu odbrane Srbije okupila je u biblioteci BCBP 30 stručnjaka

Skup Antikorupcijske mere u sistemu odbrane BCBP je organizovao povodom rezultata Globalnog

anti-korupcijskog indeksa koji je nedavno objavila međunarodna nevladina organizacija Transparency International UK.

Prema tom izveštaju, Srbija se po stepenu rizika od korupcije u sektoru odbrane nalazi u grupi visokorizičnih država u kategoriji D plus. Istraživači BCBP, koji su za potrebe TI ocenjivali sistem odbrane u Srbiji, naveli su da tokom istraživanja nisu uspeli da ustanove sistem kontrole upravljanja vojnim kompanijama, tajne troškove u bezbednosnim službama kao ni da li se rotiraju ljudi u komisijama za javne nabavke.

"Ograđujemo se od ocene u konačnoj verziji izveštaja TI da postoje povremene veze organizovanih kriminalnih grupa sa elementima sistema odbrane u Srbiji. Naš nalaz je bio da je bilo afera u kojima je postojao moment organizovanosti kriminalnih aktivnosti, ali ne smatramo da je to dovoljan dokaz za takvu ocenu", naveo je istraživač BCBP Marko Savković.

Teškoće u toku prikupljanja podataka

Istraživačima BCBP koji su ocenjivali sistem odbrane u Srbiji nije bila poznata informacija da je odeljenje interne revizije u Ministarstvu odbrane dosad sprovedo tri kruga revizije i iznelo 70 preporuka, dodao je Savković.

U toku prikupljanja podataka, istraživači su takođe ustanovili da je u 2011. oko 15% rashoda za javne nabavke u sektoru odbrane bilo tajno što je blago povećanje u odnosu na prethodnu godinu. Izvršni direktor BCBP Predrag Petrović naveo je da je 50% nabavki u MUP poverljivo, a u BIA 95% što samo po sebi ne mora da predstavlja korupciju, ali ostavlja prostor za takvo nešto. On je ocenio da veliki rizik od korupcije predstavlja trgovina interesima i informacijama.

"Mi ne znamo u ime čijih interesa bezbednosne agencije prikupljaju informacije, kome se prosleđuju i da li se zloupotrebljavaju. Političari imaju širok pristup informacijama, ali nemaju kulturu korišćenja tih informacija", naveo je Petrović.

Prema rečima učesnika skupa, uočen je napredak u postupku javnih nabavki u sektoru bezbednosti. Kako je istaknuto, vrlo malo tenderskih postupaka je sa samo jednim ponuđačem, a na tenderima učestvuje 4 do 8 ponuđača što je više republičkog proseka.

Novi Zakon o javnim nabavkama

Programski direktor Transparentnosti Srbija Nemanja Nenadić naveo je da novi zakon koji će se primenjivati od 1. aprila definiše oblasti u sektoru odbrane koje su izuzete iz procesa javnih nabavki.

"Novi zakon detaljnije uređuje javne nabavke u oblasti odbrane, ali ima problematičnih odredbi koje se mogu široko tumačiti. Zakon se neće primenjivati na nabavke koje su u skladu sa međunarodnim sporazumima što je "pravno gledano preširoko formulisana odredba", rekao Nenadić.

Od primene zakona su izuzete i nabavke za obaveštajne aktivnosti kao i nabavke koje se sprovode za potrebe vojnih snaga ili policije koje su van teritorije Srbije.

Prema Nenadiću, najproblematičnija je odredba po kojoj se zakon ne primenjuje na one postupke u kojima bi javna nabavka otkrila informacije koje su ključne za bezbednost, a na osnovu odluke Vlade Srbije.

Učesnici su istakli i da "uzbunjivači" odnosno ljudi koji prijavljuju slučajeve korupcije u Srbiji nisu zaštićeni budući da postoji mogućnost da budu procesuirani za odavanje vojne tajne.

Primedbe ministarstva odbrane

Savetnik u Sektoru za politiku odbrane u Ministarstvu odbrane Milan Milutinović je istakao da je u Dokumentu o samoproceni o izgradnji integriteta za borbu protiv korupcije Ministarstvo odbrane kao najrizičnije oblasti označilo javne nabavke, zdravstvenu zaštitu i prijem novog kadra.

“Na listi rizičnih oblasti od pojave korupcije su i stanovanje, ranjavanje u vojnim operacijama, naknade za putne troškove i upravljanje objektima i resursima”, dodao je Milutinović.

On je naveo da je najveća primedba Ministarstva na izveštaj Transparency International UK to što su korišćeni podaci koje je prikupila nevladina organizacija i medijski članici "zbog čega se postavlja pitanje validnosti ocene".

“Metodologija korišćena prilikom sastavljanja izveštaja o samoproceni bi trebalo da posluži kao model za Transparensi budući da je NATO na terenu i u razgovoru sa više predstavnika ministarstva odbrane proverio odgovore srpske strane na upitnike koje je NATO dostavio.

Dokument o samoproceni o izgradnji integriteta za borbu protiv korupcije, koji je nastao u saradnji sa istraživačima Severno-atlantskog saveza (NATO), objavljen u novembru 2012. godine, šest meseci nakon što je završeno istraživanje Transparency International.

Milutinović je naglasio da će na sastanku sa Transparency International Ministarstvo odbrane naći modal za saradnju i da "nema sumnje da je Ministarstvo voljno da bude otvoreno i da pokaže sve svoje rezultate".